

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๘๑-๙๔๐๑ E-mail : disas_moac@hotmail.com

เตือนการระบาดของโรคลำต้นเน่าหรือโคนเน่าข้าว (Stem rot)

เตือนเกษตรกรที่ปลูกข้าวลิสง เนื่องจากช่วงนี้มีฝนตกติดต่อกันต่อเนื่อง สภาพแวดล้อมที่มีอากาศร้อนชื้น ระวังโรคลำต้นเน่าหรือโคนเน่าข้าวระบาด ซึ่งเป็นอีกโรคหนึ่งที่มีความสำคัญ พบทั่วไปทุกแหล่งที่มีการเพาะปลูกข้าวลิสง โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน โดยเชื้อราสามารถเข้าทำลายพืชได้ทุกส่วนทั้งลำต้น ราก เข็ม ฝัก และเมล็ด และทำลายพืชได้ทุกระยะการเจริญเติบโตตั้งแต่ระยะต้นกล้าจนถึงเก็บเกี่ยว ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการยอด กิ่ง และลำต้นเหี่ยวยุบเป็นหย่อมๆ พบแผลเน่าที่บริเวณโคน หรือส่วนสัมผัสกับผิวดิน ให้รีบแจ้งและขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัดเพื่อดำเนินการหาแนวทางควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรง

เชื้อสาเหตุ เชื้อรา *Sclerotium rolfsii* Sacc

ลักษณะอาการ

เชื้อราอาจเข้าทำลายส่วนใดส่วนหนึ่งของพืช อาจเป็นโคนต้น กิ่ง ก้าน เข็ม ฝัก จะทำให้เกิดแผลเน่าสีน้ำตาลอ่อน เนื้อเยื่อบริเวณแผลจะยุบตัวลง ส่วนยอดของพืชจะแสดงอาการเหี่ยวเฉาและแห้งตายในที่สุด ในระยะที่พืชเริ่มเหี่ยวจะพบเส้นใยของเชื้อราสีขาวตามส่วนของพืชที่เป็นโรคหรือตามผิวดิน ซึ่งต่อมาจะพบเม็ดสเกอโรเทียมขนาดเล็กเท่าเมล็ดฝักกาดสีน้ำตาล เชื้อราที่เข้าทำลายส่วนของเข็ม จะทำให้เข็มหลุดจากลำต้นหากทำลายฝักจะทำให้ฝักเน่า พบมากโดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการปลูกพืชแน่นเกินไปและปลูกซ้ำที่เดิมพบพืชเป็นโรคในช่วงหลังจากติดฝักถึงเก็บเกี่ยว

การแพร่ระบาด

ระบาดรุนแรงในฤดูฝน สภาพที่มีความชื้นสูง หรือมีฝนตกติดต่อกัน ๓ - ๕ วัน โรคนี้สามารถแพร่ระบาดไปได้ง่ายโดยอาจจะติดไปกับดิน เศษซากพืชหรือต้นพืชที่เป็นโรค

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. ถอนต้นที่เป็นโรคตั้งแต่เริ่มแสดงอาการเผาทำลายนอกแปลงปลูก
๒. ไม่ให้น้ำท่วมขังในแปลงปลูกช่วงหลังติดฝักถึงเก็บเกี่ยว
๓. ปลูกพืชหมุนเวียนที่ไม่ใช่พืชตระกูลถั่ว เช่น ข้าวฟ่าง
๔. เก็บเกี่ยวข้าวลิสงตามอายุของพันธุ์ที่ระบุ
๕. ถ้าระบาดในแปลงปลูก พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช เช่น

- เมตาแลกซิล + แมนโคเซบ ๘% + ๖๔% ดับบลิวพี อัตรา ๑๕ - ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เมื่อพบโรคระบาดในระยะออกดอกถึงติดฝัก

- โพรพิโคนาโซล ๒๕% อีซี อัตรา ๑๒ - ๒๕ มิลลิลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ให้พ่นสารลงดินบริเวณโคนต้น ๒ - ๓ ครั้ง โดยหยุดการใช้สารก่อนเก็บเกี่ยว ๑๔ วัน

ที่มา : สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

เรียบเรียงโดย : กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย